

سری سوال: یک ۱

زمان آزمون (دقیقه): تستی: ۶۰ تشریحی: ۶۰

تعداد سوالات: تستی: ۲۰ تشریحی: ۴

عنوان درس: مکانیک کوانتومی ۲

رشته تحصیلی/کد درس: فیزیک (اتمی و مولکولی)، فیزیک (حالت جامد)، فیزیک (هسته ای) (۱۱۳۰۴۳)

استفاده از ماشین حساب مهندسی مجاز است

۱- کدام رابطه برای عملگرهای نردبانی صحیح است؟

$$[L_+, L_-] = 2\hbar L_z \quad .2 \quad [L_x, L_y] = -i\hbar L_z \quad .1$$

$$[L^2, L_x] = i\hbar L_x \quad .4 \quad [L^2, L_-] = L_+ \quad .3$$

۲- مقدار جابجایی $[\hat{P}_x, \hat{L}_y]$ را حساب کنید. $([A, BC] = B[A, C] + [A, B]C)$

$$i\hbar \hat{P}_z \quad .4 \quad i\hbar \hat{P}_y \quad .3 \quad i\hbar \hat{L}_z \quad .2 \quad \text{صفر} \quad .1$$

۳- حاصل $L_+ Y_{2,2}(\theta, \phi)$ برابر کدام گزینه است؟

$$2\sqrt{2}\hbar Y_{2,2}(\theta, \phi) \quad .4 \quad 2\hbar Y_{2,2}(\theta, \phi) \quad .3 \quad \text{صفر} \quad .2 \quad \sqrt{2}\hbar Y_{2,2}(\theta, \phi) \quad .1$$

۴- اگر $Y_{2,2} = \sqrt{\frac{15}{32\pi}} e^{2i\phi} \sin^2 \theta$ باشد. مقدار $Y_{2,-2}$ کدام است؟

$$\sqrt{\frac{15}{32\pi}} e^{2i\phi} \sin^2 \theta \quad .4 \quad \sqrt{\frac{15}{32\pi}} e^{-2i\phi} \sin^2 \theta \quad .3 \quad -\sqrt{\frac{15}{32\pi}} e^{-2i\phi} \sin^2 \theta \quad .2 \quad -\sqrt{\frac{15}{32\pi}} e^{2i\phi} \sin^2 \theta \quad .1$$

۵- برای ویژه حالت دلخواه اتم هیدروژن، متوسط انرژی جنبشی برابر کدام گزینه است؟ (V انرژی پتانسیل است)

$$-2 \langle V \rangle \quad .1 \quad \langle V \rangle \quad .2 \quad -\frac{1}{2} \langle V \rangle \quad .3 \quad \text{صفر} \quad .4$$

۶- اگر هامیلتونی بصورت $H = \frac{p^2}{2m} + V(r)$ باشد. مقدار $\left\langle \frac{p^2}{2m} \right\rangle$ کدام است؟

$$\langle \nabla V(r) \rangle \quad .1 \quad \langle r \cdot \nabla V(r) \rangle \quad .2 \quad \langle r \rangle \quad .3 \quad \text{صفر} \quad .4$$

۷- اگر $|\psi\rangle = \frac{1}{\sqrt{12}} |\phi_1\rangle + \frac{3}{\sqrt{12}} |\phi_2\rangle$ باشد. ثابت بهنجارش را حساب کنید.

$$\frac{10}{12} \quad .1 \quad \sqrt{\frac{10}{12}} \quad .2 \quad \frac{12}{10} \quad .3 \quad \sqrt{\frac{12}{10}} \quad .4$$

سری سوال: ۱ یک

زمان آزمون (دقیقه): تستی: ۶۰ تشریحی: ۶۰

تعداد سوالات: تستی: ۲۰ تشریحی: ۴

عنوان درس: مکانیک کوانتومی ۲

رشته تحصیلی/کد درس: فیزیک (اتمی و مولکولی)، فیزیک (حالت جامد)، فیزیک (هسته ای) (۱۱۱۳۰۴۳)

۸- اگر $U = \begin{pmatrix} 1 & -i & 1 \\ i & i & -i \\ 0 & \sqrt{2} & 5 \end{pmatrix}$ باشد. $Tr(U)$ با کدام ماتریس یکسان است؟

۱. $\begin{pmatrix} 2i & -i & 0 \\ -i & 6 & -i \\ i & i & i \end{pmatrix}$.۲ $\begin{pmatrix} 5 & -i & 0 \\ \sqrt{2} & 0 & -i \\ 3 & i & i \end{pmatrix}$.۳ $\begin{pmatrix} 6 & -i & 0 \\ \sqrt{2} & -i & -i \\ 0 & i & i \end{pmatrix}$.۴ $\begin{pmatrix} 6 & -i & 0 \\ \sqrt{2} & -i & -i \\ 0 & i & 2i \end{pmatrix}$

۹- اگر $|\phi\rangle = \begin{pmatrix} 2 \\ -i \\ 2-3i \end{pmatrix}$ و $|\psi\rangle = \begin{pmatrix} -3i \\ 2+i \\ 4 \end{pmatrix}$ باشد. ضرب نرده ای $\langle\phi|\psi\rangle$ کدام است؟

۱. $7+8i$.۲ $7-8i$.۳ $-7-8i$.۴ $-7+8i$

۱۰- در مورد رد ماتریس ها کدام گزینه صحیح است؟

۱. $Tr[A, B] = 0$.۲ $TrABC = TrBAC$.۳ $Tr\{A, B\} = 0$.۴ $TrMN \neq TrNM$

۱۱- اگر $|\psi\rangle = \begin{pmatrix} 1 \\ i/\sqrt{2} \\ 0 \end{pmatrix}$ باشد. ماتریس $\langle\psi|\psi\rangle$ کدام است؟

۱. $\begin{pmatrix} 1 \\ -i/\sqrt{2} \\ 0 \end{pmatrix}$.۲ $\begin{pmatrix} 1 & -i/\sqrt{2} & 0 \end{pmatrix}$.۳ $\begin{pmatrix} 1 & i/\sqrt{2} & 0 \end{pmatrix}$.۴ $\begin{pmatrix} 0 & -i/\sqrt{2} & 1 \end{pmatrix}$

۱۲- کدامیک از روابط زیر صحیح نمی باشد؟

۱. $\sigma_x \sigma_y = \sigma_y \sigma_x$.۲ $\sigma_x^2 = 1$.۳ $[\sigma_x, \sigma_y] = 2i \sigma_z$.۴ $\sigma_z^2 = \sigma_y^2$

۱۳- اگر $\psi(t) = \frac{1}{\sqrt{2}} \begin{pmatrix} e^{-i\omega_0 t} \\ e^{i\omega_0 t} \end{pmatrix}$ باشد. مقدار $\langle S_y \rangle$ در لحظه t بدست آورید؟

۱. $-\hbar/2 \sin 2\omega_0 t$.۲ $-\hbar/2 \cos 2\omega_0 t$.۳ $+\hbar/2 \cos 2\omega_0 t$.۴ $\hbar/2 \sin 2\omega_0 t$

۱۴- هامیلتونی یک ذره آزاد را در نظر بگیرید. مقدار $\frac{dV(x)}{dt}$ کدام است؟ (V پتانسیل است).

۱. $\langle p \rangle / m$.۲ $\langle p \rangle / 2m$.۳ $\frac{i}{\hbar} \left[H, \frac{p^2}{2m} \right]$.۴ صفر

سری سوال: ۱ یک

زمان آزمون (دقیقه): تستی: ۶۰ تشریحی: ۶۰

تعداد سوالات: تستی: ۲۰ تشریحی: ۴

عنوان درس: مکانیک کوانتومی ۲

رشته تحصیلی/کد درس: فیزیک (اتمی و مولکولی)، فیزیک (حالت جامد)، فیزیک (هسته ای) (۱۱۳۰۴۳)

۱۵- چه شرایطی برقرار باشد تا $\hat{U} = e^{i\mathcal{E}\hat{G}}$ یکانی باشد؟۱. $\mathcal{E}$ حقیقی۲. $\mathcal{E}$ حقیقی و $\hat{G}$ پاد هرمیتی۳. $\mathcal{E}$ حقیقی و $\hat{G}$ هرمیتی۴. $\hat{G}$ هرمیتی۱۶- هامیلتونی مختل نشده یک الکترون در اتم هیدروژن گونه بصورت $H_0 = \frac{p^2}{2\mu} - \frac{Ze^2}{4\pi\epsilon_0 r}$ می باشد. اگر پتانسیل اختلالبصورت $\lambda H_1 = e\mathcal{E}z$ باشد، جابجایی انرژی حالت پایه $E_{100}^{(1)}$ کدام است؟۱. $e\mathcal{E}z$ ۲. $\frac{8}{3}mc^2\alpha^2$ ۳. $(e\mathcal{E}z)^2$

۴. صفر

۱۷- در اثر عادی زیمان که هامیلتونی مختل کننده به صورت $H_B = \frac{e}{2M}L.B$ در راستای محور z می باشد، جابجاییانرژی ΔE_{nlm} کدام است؟۱. $\frac{eB}{2M}$ ۲. $\frac{eB}{2M}m$ ۳. $\frac{eB\hbar}{2M}$ ۴. $\frac{eB\hbar}{2M}m$

۱۸- تابع موج فرمیون ها ..... می باشد و ذراتی که از آمار بوز-اینشتین پیروی می کنند دارای اسپین ..... می باشند.

۱. متقارن-درست

۲. پادمقارن-نیم درست

۳. پادمقارن-درست

۴. متقارن-نیم درست

۱۹- در اتم هلیوم اگر فاصله موثر بین الکترون ها برابر $f \frac{a_0}{Z}$ باشد در اینصورت انرژی دافعه این دو الکترون ΔE متناسب با

کدام گزینه خواهد بود؟

۱. $\Delta E \approx f^2$ ۲. $\Delta E \approx f$ ۳. $\Delta E \approx \frac{1}{f^2}$ ۴. $\Delta E \approx \frac{1}{f}$ ۲۰- ویژه مقادیرهای انرژی برای ترازهای لاندو $E = \hbar\omega\left(n + \frac{1}{2}\right)$ می باشد. فاصله انرژی برای ترازهای لاندو کدام است؟

$$\left(l_B^2 = \frac{\hbar}{eB}\right)$$

۱. $\frac{\hbar^2}{m_e l_B^2}$ ۲. $\frac{\hbar}{m_e l_B^2}$ ۳. $\frac{e\hbar}{m_e l_B^2}$ ۴. $\frac{eB\hbar}{m_e l_B^2}$

سری سوال: ۱ یک

زمان آزمون (دقیقه): تستی: ۶۰ تشریحی: ۶۰

تعداد سوالات: تستی: ۲۰ تشریحی: ۴

عنوان درس: مکانیک کوانتومی ۲

رشته تحصیلی/کد درس: فیزیک (اتمی و مولکولی)، فیزیک (حالت جامد)، فیزیک (هسته ای) (۱۱۱۳۰۴۳)

سوالات تشریحی

۱- الف) مقدار چشمداشتی $\langle r \rangle_{21}$ را برای اتم هیدروژن بدست آورید و آن را با مقدار r که در آن چگالی احتمال شعاعی به ازای $l=1$ و $n=2$ به بیشینه می رسد محاسبه کنید.
ب) پهنای توزیع چگالی احتمال را برای r محاسبه کنید. (مقدار Δr_{21} را حساب کنید)

$$R_{21}(r) = \frac{1}{\sqrt{3}} \left(\frac{Z}{2a_0} \right)^{3/2} \frac{Zr}{a_0} e^{-Zr/a_0}$$

$$\int_0^{\infty} x^n e^{-x} dx = n! \quad \text{و} \quad R_{21}(r) = \frac{re^{-r/2a_0}}{\sqrt{24a_0^3}}$$

۲- سیستمی را در نظر بگیرید که در حالت $\psi(\theta, \varphi) = \frac{1}{\sqrt{5}} Y_{1,-1}(\theta, \varphi) + \sqrt{\frac{3}{5}} Y_{1,0}(\theta, \varphi) + \frac{1}{\sqrt{5}} Y_{1,1}(\theta, \varphi)$ قرار دارد. الف) $\langle \psi | \hat{L}_+ | \psi \rangle$ را بیابید. ب) احتمال اینکه مقدار l_z برابر $\hbar$ و صفر و $-\hbar$ شود را بدست آورید. راهنمایی: $\langle l, m' | \hat{L}_+ | l, m \rangle = \hbar \sqrt{l(l+1) - m(m+1)} \delta_{m', m+1}$

۳- ماتریس زیر را در نظر بگیرید: $M = \begin{pmatrix} 0 & -i & 0 \\ i & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \end{pmatrix}$

الف) ویژه مقادیر و ویژه بردارهای بهنجار ماتریس را پیدا کنید. ب) ماتریس یکانی U قطری کننده M را پیدا کنید.

۴- اندازه گیری S_x دستگاه اسپین $1/2$ ویژه مقدار $+\hbar/2$ را نتیجه می دهد، آنگاه عملگر $S_x \cos \phi + S_y \sin \phi$ را اندازه می گیرند. احتمال اینکه نتیجه $+\hbar/2$ بدست آید چقدر است؟